

Nr 92

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överlåtelse av vissa kronan tillhöriga fastigheter m. m.; given Stockholms slott den 25 februari 1955.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1955.

Närvarande

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, frågor om överlåtelse av vissa fastigheter m. m. och anför därvid följande.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom i proposition 1954:89 framlagda förslag har riksdagen i skrivelse nr 168 bemyndigat Kungl. Maj:t, bland annat, att under budgetåret 1954/55 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet eller det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet å egendomen uppgår till högst 50 000 kr.

Generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen har anmält tio särskilda ärenden, i vilka värdet av den till överlåtelse föreslagna egendomen överstiger 50 000 kr. I dessa fall erfordras således riksdagens medgivande till överlåtelseerna.

Postverket

1:o

I skrivelse den 18 februari 1955 har *generalpoststyrelsen* hemställt att för en köpeskilling av 70 000 kr. till statens järnvägars dotterbolag GDG Biltrafik AB få försälja en garage- och verkstadsbyggnad jämte viss mark, utgörande del av den postverket tillhöriga fastigheten Råda Östra 1⁸⁸ i Norra Råda kommun, Värmlands län. Styrelsen avser att med bolaget avsluta ett köpekontrakt, som göres beroende av statsmakternas godkännande. Tillträdesdagen har preliminärt fastställts till den 1 juli 1955.

Styrelsen meddelar, att sedan postverkets diligenslinje Råda—Långflon den 1 juli 1954 överförts till statens järnvägars förvaltning, utthyr postverket nämnda byggnad till GDG Biltrafik AB, som numera trafikerar linjen. Byggnaden, som uppfördes år 1939 av trä, omfattar en yta av 375 m² i ett plan, vartill kommer källare under viss mindre del av byggnaden samt vind över motsvarande del. Då den byggdes, innan möjlighet var för handen att förvärva marken för postverkets räkning, anlätades driftmedel för arbetet. Byggnaden saknar därför bokfört värde i postverkets räkenskaper. Byggnadskostnaden utgjorde på sin tid ca 65 000 kr. Något särskilt taxeringsvärde är icke åsatt byggnaden.

Å fastigheten Råda Östra 1⁸⁸, vilken totalt omfattar ca 8 600 m², finns förutom garage- och verkstadsbyggnaden uppfört ett post- och bostadshus. Enligt ett avstyckningsförslag, som upprättats av vederbörande distriktslantmätare, skall ett område av ca 3 460 m² tillhöra den blivande garagefastigheten. Beträffande fastigheten i övrigt pågår för närvarande förhandlingar om försäljning.

Departementschefen

Jag tillstyrker generalpoststyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna, att postverkets

garage- och verkstadsbyggnad jämte viss mark i Norra Råda kommun överlättes till GDG Biltrafik AB mot en köpeskilling av 70 000 kr.

Statens järnvägar

2:o

Med skrivelse den 19 februari 1955 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett den 19 februari 1955 dagtecknat köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskilling av 258 000 kr. till AB CTC, Göteborg, överlåter stadsägorna 130 och 769 samt del av stadsägan nr 131 i Ronneby stad jämte därå befintlig verkstadsbyggnad m. m. Beträffande köpeavtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Styrelsen meddelar, att efter förstatligandet av Blekinge kustbanor år 1943 koncentrerades underhållet av den rullande materielen med 1 067 mm:s spårvidd till verkstaden i Ronneby, som därvid kom att sysselsätta ca 80 man. Till följd av den pågående ombyggnaden av kustbanan till normalspår har arbetsomfattningen successivt minskat, vilket hittills medfört en reducering av arbetsstyrkan med ca 45 man. En ytterligare nedgång med ca 25 man kan påräknas, när nu beslutade ombyggnadsarbeten slutförts. Den återstående verksamheten är alltför liten för att ekonomiskt bära de driftkostnader, som är förbundna med anläggningen. Då vidare verkstaden varken är lämplig för underhåll av normalspåriga fordon eller behövlig för detta ändamål, har styrelsen ansett sig böra nedlägga driften vid densamma. Styrelsen har därför utbudit verkstaden jämte mark till andra statliga myndigheter. Något behov av anläggningen för fortsatt verkstadsdrift har dock inte förelegat. Marinförvaltningen har däremot önskat övertaga den för förrådsändamål. Med hänsyn till såväl statens järnvägars som Ronneby stads intressen har styrelsen dock funnit sig böra förorda, att verkstaden även i fortsättningen utnyttjas för industriell rörelse. Den har därför utbudits till försäljning genom annons. Därvid har anbud inkommit från AB CTC i Göteborg och Ronneby stad.

Vid de förhandlingar, som sedermera förts inför järnvägsstyrelsen, har bolaget höjt sitt ursprungliga bud till det av staden bjudna beloppet, 258 000 kr. Stadens representant har därvid frångått stadens anbud till förmån för bolaget. Något högre bud har inte stått att erhålla. Bolaget beräknas kunna upprätthålla en rörelse av minst samma omfattning, som statens järnvägar tidigare haft.

Verkstadsbyggnaden är uppförd år 1927 av tegel under tak av träkonstruktion. Den överbyggda golvytan utgör ca 1 650 m². Byggnaden saknar egen värmecentral. Det tillhörande markområdet omfattar ca 11 000 m². Egendomen saknar särskilt taxeringsvärde.

Departementschefen

Jag tillstyrker järnvägsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av stadsägorna 130 och 769 m. m. i Ronneby stad.

3:o

Med skrivelse den 21 maj 1954 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett den 3 och 21 maj 1954 undertecknat köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för 40 000 kr. till AB Impregnerat virke, Gällivare, överlåter en vid Gällivare station belägen f. d. transformatorstation jämte tillhörande markområde om ca 12 000 m², motsvarande fastigheterna Gällivare kyrkostad 1² och Gällivare 41¹ samt ca 1 700 m² av Gällivare bandel 1¹, allt i Gällivare municipalsamhälle.

Beträffande avtalet torde få hänvisas till handlingarna.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att transformatorstationen, som slopats i samband med att en omformarstation blivit färdig, har sedan år 1950 jämte tillfartsspår och mark varit uthyrd till AB Impregnerat virke. Taxeringsvärdet för byggnaden utgör 51 200 kr., vilket belopp dock ej torde motsvara saluvärdet. År 1949 infordrades anbud å transformatorbyggnaden jämte ett markområde om ca 6 000 m², varvid Gällivare kommun avgav det högsta budet, 48 000 kr. Detta anbud återkallades senare. Det näst högsta budet uppgick till 14 000 kr. Taxeringsvärde för marken finns endast åsatt fastigheten Gällivare 41¹ om 7 600 m² och utgör 3 800 kr.

Området är inte för närvarande och beräknas ej heller i framtiden bli erforderligt för statens järnvägar eller, så vitt styrelsen kunnat utröna, för något annat statligt ändamål.

Departementschefen

Jag biträder järnvägsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av f. d. transformatorstationen i Gällivare jämte tillhörande mark.

4:o

Med skrivelse den 11 november 1954 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett den 25 september och 11 november 1954 undertecknat bytesavtal, enligt vilket statens järnvägar till Södertälje stad överlåter fyra markområden i staden om sammanlagt 9 200 m² jämte därå befintliga byggnader, och staden till statens järnvägar överlåter fyra mark-

områden om sammanlagt 1 300 m² samt därjämte som mellanlikvid erlägger ett belopp av 107 800 kr. Avtalet har gjorts beroende av Kungl. Maj:ts prövning. De i bytet ingående områdena har utmärkts på en till avtalet hörande karta. Beträffande denna och avtalets bestämmelser i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att värdet av den mark, som enligt avtalet skall överlätas till staden beräknats till 51 000 kr. Byggnaderna värderas till 61 000 kr., varav 42 000 kr. belöper på den s. k. järnvägsvillan jämte tillhörande uthus och 19 000 kr. avser en banvaktsstuga jämte uthus. Det sammanlagda värdet av mark och byggnader utgör således 112 000 kr. Villan, vilken är uppförd år 1894, innehåller 7 rum, 2 hallar och kök. Banvaktsstugan har 2 rum och kök. Enligt 1953 års fastighetstaxering är taxeringsvärdet för villan med mark 63 500 kr., varav byggnadsvärde 20 000 kr. Inklusivt generellt hyrestillägg utgör hyran per år för villan 1 980 kr. och för banvaktsstugan 874:50 kr. Marken eller byggnaderna är inte för närvarande och beräknas ej heller i framtiden bli erforderliga för statens järnvägar eller, så vitt styrelsen kunnat utröna, för något annat statligt ändamål.

Stadsfullmäktige i Södertälje har den 25 september 1954 godkänt bytesavtalet, vilket beslut vunnit laga kraft.

Departementschefen

Jag tillstyrker järnvägsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det mellan järnvägsstyrelsen och Södertälje stad träffade avtalet om byte av vissa markområden i Södertälje.

5:o

Med skrivelse den 12 november 1954 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett den 1 och 12 november 1954 undertecknat köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskillning av 390 000 kr., till AB Gunnars fabriker, Nässjö, överlåter tomterna nr 1 och 2 i kvarteret Bromsaren i Linköping jämte därå befintliga byggnader.

Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att de båda tomternas sammanlagda areal utgör 3 741,6 m². De är bebyggda med två hyreshus i vardera tre våningar. Husen, som uppfördes åren 1893—1894 och 1906—1907, är byggda av tegel med puts under tak av plåt. De innehåller sammanlagt 54 lägenheter, varav 45 om 1 rum och kök, 6 om 2 rum och kök, 2 om 4 rum och kök samt 1 om 5 rum och kök. Lägenheterna är försedda med vatten och

avlopp samt wc men saknar centralvärme. T. o. m. år 1953 har sammanlagt 32 kök utrustats med modern inredning. Under år 1954 har endast verkställt nödigt underhåll. Lägenheterna är i behov av — förutom modernisering av återstående kök — omfattande reparationsarbeten såsom utbyte av vatten- och avloppsledningar och kakelugnar. Ett stort antal rum liksom trappuppgångarna i byggnaderna behöver även repareras. Utvändig erfodras snar reparation av puts, stuprör, rännor, tvättstuga m. m.

Under perioden 1947—1953 har inkomsterna för fastigheterna uppgått till sammanlagt 210 000 kr. Utgifterna har utgjort 265 000 kr., varav 225 000 kr. avser underhåll. Av sistnämnda belopp är dock 50 000 kr. att hänföra till standardförbättringar. F. n. inbringar fastigheterna en års hyra av 41 000 kr. Taxeringsvärdet å fastigheten nr 1 utgör 96 000 kr., varav 48 000 kr. utgör markvärde. Motsvarande värden för fastigheten nr 2 är 264 000 kr. resp. 133 000 kr. Det sammanlagda taxeringsvärdet uppgår alltså till 360 000 kr., varav markvärde 181 000 kr.

Fastigheterna har i två olika omgångar varit utannonserade till försäljning. Något anbud har därvid dock icke erhållits. Vid skilda tillfällen under åren 1953—1954 har dessutom Linköpings stad erbjudits att förvärva desamma. Staden har emellertid meddelat att den icke har något intresse därför. I mars 1954 inkom från en fastighetsbyrå i Linköping två skriftliga anbud om 360 000 kr. resp. 300 000 kr. Dessa har dock icke ansetts godtagbara. I augusti månad ingavs genom förmedling av samma fastighetsbyrå det nu av styrelsen antagna budet, 390 000 kr.

Fastigheterna är icke för närvarande och beräknas icke heller i framtiden bli erforderliga för statens järnvägar eller, såvitt styrelsen kunnat utröna, för något annat statligt ändamål.

Bostadsstyrelsen har i utlåtande den 3 december 1954 anfört, att styrelsen finner den avtalade köpeskillingen skälig och tillstyrker bifall till försäljningen.

Departementschefen

Jag tillstyrker järnvägsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet angående försäljning av tomterna nr 1 och 2 i kvarteret Bromsaren i Linköping.

6:o

Efter förslag i proposition 1951:131 har riksdagen (SU 158, Rskr. 301) bemyndigat Kungl. Maj:t att godkänna en den 12 och 13 mars 1951 dagtecknad överenskommelse mellan järnvägsstyrelsen och AB Hägglund & Söner, Örnsköldsvik, angående anläggning, underhåll och trafikering av

spår mellan Örnsköldsviks västra och bolagets fabriksanläggning i Gullänget. Överenskommelsen har godkänts av Kungl. Maj:t genom beslut den 1 juni 1951. Riksdagen har å riksstaterna för budgetåren 1951/52—1953/54 anvisat sammanlagt 4 000 000 kr. till anläggning av industrispåret. Såsom senast anmäldes i årets statsverksproposition, har vissa stadsplanefrågor m. m. fördröjt arbetet, som dock numera kommit i gång.

Med skrivelse den 29 september 1954 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat en mellan styrelsen och Örnsköldsviks stad ingången överenskommelse, dagtecknad den 19 juni och 2 augusti 1954, angående omläggning av statens järnvägars spår på sträckan Örnsköldsviks C—Tvillingsta. Överenskommelsen har gjorts beroende av Kungl. Maj:ts godkännande. Samtidigt har styrelsen för godkännande överlämnat ett den 22 maj och 2 augusti 1954 dagtecknat tillägg nr 1 till förenämnda överenskommelse mellan styrelsen och AB Hägglund & Söner.

Järnvägsstyrelsen erinrar om de betydande svårigheter, vilka uppstått vid lösandet av vissa mark- och stadsplanefrågor, som sammanhänger med anläggningen av industrispåret till Gullänget. Sålunda har Örnsköldsviks stad bl. a. hävdad, att en flyttning av huvudspåret på sträckan Örnsköldsviks C—Tvillingsta från dess nuvarande läge på norra sidan av dalgången söder om Åsberget till dalgångens södra sida skulle medföra avsevärda stadsplanetekniska fördelar för staden. Framför allt skulle man vinna, att markområden mellan nuvarande järnvägsspår och dalgångens mitt kunde exploateras dels som tomtmark och dels för trafiktekniska förbättringar av landsvägsinfarten till staden västerifrån.

Från statens järnvägars sida finns ur trafikteknisk och driftekonomisk synpunkt inte något att erinra mot en sådan omläggning. Den nya linjen blir ca 200 m kortare än den nuvarande, vilket måste betraktas som en fördel. Den flyttning av hållplatsen Örnsköldsviks västra som blir nödvändig, torde icke innebära nämnvärda olägenheter för trafikanterna.

Styrelsen har därför i den nu träffade överenskommelsen med staden förbundit sig att omlägga järnvägslinjen på angivet sätt mot att staden svarar för de merkostnader, som dessa arbeten kommer att medföra. Merkostnaderna har enligt prisläget den 1 oktober 1951 beräknats till 430 000 kr. Beloppet, som erlægges när omläggningen blivit färdig, skall vid betaltningstillfället regleras med ledning av levnadskostnadsindex. Staden svarar dessutom för erforderliga avtal med mark- och andra sakägare och för alla därmed förenade kostnader. Statens järnvägar avstår för sin del till staden ca 30 000 m² mark, som efter spårömläggningen icke längre behövs för järnvägsändamål. Genom avtalet med staden har hindren för industrispårets anordnande undanröjts.

Flyttningen av hållplatsen Örnsköldsviks V, från vilken industrispåret till Gullängen skall utgå, har föranlett vissa ändringar i 2 § 1 mom. i 1951 års överenskommelse mellan järnvägsstyrelsen och AB Hägglund & Söner.

Dessutom har 3 § i överenskommelsen — utan att i princip ha ändrats — erhållit en något utförligare formulering.

Beträffande lydelsen av 1951 års överenskommelse mellan styrelsen och bolaget torde få hänvisas till proposition 1951:131. Vad avser det nu föreslagna tillägget till densamma samt överenskommelsen med Örnsköldsviks stad torde få hänvisas till handlingarna.

Departementschefen

Jag tillstyrker järnvägsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna

I. överenskommelsen av den 19 juni och den 2 augusti 1954 mellan järnvägsstyrelsen och Örnsköldsviks stad angående omläggning av statens järnvägars spår på sträckan Örnsköldsviks C—Tvillingsta,

II. tillägg nr 1 av den 22 maj och 2 augusti 1954 till överenskommelsen den 12 och 13 mars 1951 mellan järnvägsstyrelsen och AB Hägglund & Söner, Örnsköldsvik, angående anläggning, underhåll och trafikerings av spår mellan Örnsköldsviks västra och bolagets fabriksanläggning i Gullänget.

7:o

Med skrivelse den 11 november 1954 har *järnvägsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett den 12 oktober och 11 november 1954 undertecknat avtal mellan järnvägsstyrelsen och Göteborgs stad, avseende byte av mark i Göteborg. Enligt avtalet överlåter statens järnvägar med äganderätt till staden *dels* två i Riddaregatan ingående områden om tillhoppa 1 327,5 m² av stadsägorna n:ris 8 544 och 12 306, *dels* ett område om 2 374,3 m² av stadsägan nr 8 544, *dels* ett område om 20 332,2 m² av stadsägan nr 8 544 jämte tre på området belägna bostadshus med tillhörande uthus *samt dels* ett område om ca 180 m² likaledes av stadsägan nr 8 544, avsett att läggas till Utbyvägen. Staden överlåter till statens järnvägar med äganderätt *dels* två områden om tillhoppa 6,442,1 m² av stadsägan nr 8 564, *dels* två områden om tillhoppa ca 9 000 m² av stadsägorna n:ris 12 232 och 12 372, avsedda för utvidgning av det statens järnvägar tillhörande Fjällbo verkstadsområde, *samt dels* ett område om 20 600 m² av stadsägorna n:ris 10 671, 10 695 och 10 700, avsett för utvidgning av Sävenäs rangerbangård. Statens järnvägar erlägger därjämte till staden som mellangift ett belopp av 100 000 kr. Avtalet har gjorts beroende av stadsfullmäktiges i Göteborg och Kungl. Maj:ts godkännande.

De i bytet ingående markområdena har utmärkts på en till avtalet hörande karta. Beträffande denna och avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att de tre bostadshus å stadsägan nr 8 544, som innefattas i överlåtelsen, sammanlagt innehåller nio stycken lägenheter om två rum och kök. Byggnaderna, som är taxerade till sammanlagt 60 000 kr., inbringar en årshyra av 7 328 kr. I bytet har de värderats till 93 250 kr. Bostadshusen är enligt fastställd stadsplan belägna i gata. Taxeringsvärden saknas å den mark, som statens järnvägar överlåter. Styrelsen uppskattar värdet av densamma till 174 450 kr. Värdet av den överlåtna egendomen skulle alltså totalt uppgå till 267 700 kr. Denna är inte för närvarande och beräknas ej heller i framtiden bli erforderlig för statens järnvägar eller, så vitt styrelsen kunnat utröna, något annat statligt ändamål.

Göteborgs stadsfullmäktige har den 28 oktober 1954 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Departementschefen

Jag biträder järnvägsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det mellan järnvägsstyrelsen och Göteborgs stad ingångna avtalet angående byte av mark i Göteborg.

Statens vattenfallsverk

8:o

Med skrivelse den 27 mars 1954 har *vattenfallsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett den 5 och 8 december 1952 dagtecknat köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskilling av 66 700 kr. till Utanede byggnadsförening u. p. a. överlåter ett område om ca 1 400 m² av Utanede 3⁷⁵ i Fors socken, Jämtlands län, jämte därå belägen samlingslokal, benämnd Hölleborg.

Beträffande avtalet torde få hänvisas till handlingarna.

Som motivering för försäljningen meddelar styrelsen, att sedan kraftstationen i Hölleforsen blivit färdig år 1952, ifrågasattes att flytta samlings- och biograflokalen Hölleborg till kraftstationsbygget vid Näveredeforsen. Genom Folketshusföreningarnas riksorganisation anmäldes emellertid, att det vore önskvärt att Hölleborg kunde bibehållas i Fors socken som samlingslokal, och man föreslog, att en lokalförening skulle få förvärva byggnaden med äganderätt. Fors kommun intog samma ståndpunkt. Styrelsen har ansett sig böra tillmötesgå önskemålet.

Departementschefen

Jag tillstyrker vattenfallsstyrelsens förslag och hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen.

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av vattenfallsstyrelsen ingångna avtalet rörande försäljning av viss del av fastigheten Utanede 375 i Fors socken, Jämtlands län.

9:o

Med skrivelse den 29 november 1954 har *vattenfallsstyrelsen* för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett den 3 och 11 november 1954 under-tecknat köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förusättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskilling av 850 000 kr. till Holmens Bruks och Fabriks AB, Norrköping, överläter de i Häverö kommun belägna fastigheterna Hallsta 2⁵⁸, 2¹⁴² och 2¹⁵⁶, gemensamt benämnda Hallsta sekundärstation, jämte därå uppförda byggnader och viss lös egendom. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Vattenfallsstyrelsen meddelar, att vattenfallsverkets sekundärstation vid Hallsta i första hand byggdes för att betjäna Holmens Bruks och Fabriks AB:s pappersbruk vid Hallsta med elektrisk kraft. Den avsågs dock även att tagas i anspråk för kraftleveranser till kringliggande bygd. För stationen inköpte styrelsen mark, som tillhörde bolagets industriområde.

Stationen är numera bristfällig. Den är emellertid så trång, att det skulle vara mycket svårt att modernisera den så, att den tillfredsställande skulle kunna tjäna den landsbyggsdistribution, som matas därifrån. Stationens läge inom industriområdet medför vidare besvärligheter för den personal och det förråd, som behövs för reparationstjänsten i landsbygdsområdet. Kraftleveranserna till bolaget sker vid 5 kV, medan landsbygdsnätet matas med 20 kV. Större delen av stationsutrustningen användes för leveranserna till bolaget. Spänningen 5 kV är en specialspänning, som icke förekommer på annat håll inom vattenfallsverket, varför någon samordning med reservtransformatorer o. d. inte kan ske.

Från bolagets sida har framförts önskemål att få förvärva stationen. Denna har nämligen kommit att ligga så, att den förhindrar en utvidgning av industrianläggningarna. Bolaget vill därjämte komma ifrån de störningar av den elektriska driften, som stundom orsakas av samdriften med landsbygdsnätet. Styrelsen har tidigare varit angelägen om att de till primärledningarna anslutna transformatoranläggningarna skulle vara verkets egendom för att säkerhet skulle föreligga för ett fullgott utförande. Den tekniska utvecklingen har emellertid medfört, att de anläggningar, som utföres av abonnenterna, numera icke är sämre i störningshänseende än verkets egna anläggningar. Styrelsen anser det därför lämpligast, att industriabonnenter med stora kraftbehov själva ombesörjer transformering från linjespänningen.

Den nya sekundärstation för bygdedistributionen, som måste uppföras, kommer att erhålla ett sådant utförande, att väsentliga besparingar göres i fråga om personalbehov och underhållskostnader. Stationen avses sålunda bli obemannad och kommer i drifhänseende att sortera under den bemannade sekundärstationen i Dannemora. Då huvuddelen av personalen vid Hallsta-stationen befinner sig i eller nära pensionsåldern, kommer några svårare personalproblem icke att uppstå.

Styrelsen föreslår på anförda skäl, att sekundärstationen vid Hallsta försäljes till Holmens Bruks och Fabriks AB. Av den överenskomna köpeskillingen, 850 000 kr., avser 310 000 kr. de tre förenämnda fastigheterna. Dessa är samtaxerade till 305 600 kr. Den i försäljningen ingående lösa egendomen har sålunda värderats till 540 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder vattenfallsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av vattenfallsstyrelsen ingångna avtalet angående försäljning av fastigheterna Hallsta 2⁵⁸, 2¹⁴² och 2¹⁵⁶ m. m. i Häverö kommun, Stockholms län.

10:o

I enlighet med riksdagens beslut (prop. 1954: 81 pt 12, SU 64, Rskr. 159) har Kungl. Maj:t den 9 april 1954 medgivit vattenfallsstyrelsen rätt att eftergiva kronans anspråk på äganderätten till visst i styrelsens skrivelse den 21 december 1953 angivet vattenområde i Österdalälven inom Särna och Idre socknar till förmån för Stora Kopparbergs Bergslags AB mot att i gengäld servitutsrättigheter av i styrelsens skrivelse angiven omfattning tillerkändes kronan. Kungl. Maj:t medgav vidare, att ifrågavarande servitutsrättigheter finge på de villkor, som styrelsen i förenämnda skrivelse förordat, upplåtas med nyttjanderätt till bolaget. Servitutsrättigheterna skulle av bolaget utnyttjas vid utbyggnad av ett kraftverk vid Trängslet i Österdalälven. Beträffande lydelsen av styrelsens skrivelse torde få hänvisas till förenämnda proposition.

I skrivelse den 10 januari 1955 har *vattenfallsstyrelsen* under hänvisning till sin nyssnämnda skrivelse av den 21 december 1953 hemställt

dels om medgivande att till förmån för Stora Kopparbergs Bergslags AB få eftergiva jämväl anspråk på äganderätt till vissa delar av Båthusströmmen i Sörälven mot att i gengäld servitutsrättigheter tillföres kronan i en omfattning, motsvarande vad som avtalats beträffande vattenområdet i Österdalälven i Särna och Idre socknar,

och dels om bemyndigande att till bolaget, mot vederlag i form av en årlig kraftleverans av 25 kW och i övrigt på samma villkor, som bestämts för utarrendering av nyssnämnda vattenområde i Österdalälven, utarrendera ifrågavarande servitutsrättigheter.

Vattenfallsstyrelsen anför, att Stora Kopparbergs Bergslags AB meddelat styrelsen, att det visat sig nödvändigt att för anskaffning av kraft till anläggningsarbetena vid Trängslet anlägga en mindre kraftstation. Denna bör lämpligen förläggas till Båthusströmmen i Sörälven, vilken utgör en av Österdalälvens tillflöden. Bolaget har därför hemställt, att den uppgörelse, som träffats om äganderättsförhållandena i Österdalälven och om utarrendering av de kronan tillerkända servitutsrättigheterna i detta vattendrag, måtte utsträckas att omfatta jämväl Båthusströmmen i Sörälven inom de gränser, som angivits i en till styrelsens skrivelse fogad karta.

I fråga om kronans rätt till Sörälvens vattenområde, anför styrelsen, har tvist rått mellan kronan samt Särna och Idre jordägande socknemän, vilkas anspråk numera övergått på bolaget. På denna tvist kan enahanda synpunkter anläggas, som i styrelsens skrivelse den 21 december 1953 och i proposition 1954: 81 redovisats beträffande tvisten om Österdalälvens vatten. Det vederlag i form av frikraftsleveranser — utan gäldande av uttagningskostnad — som bolaget under upplåtelseiden bör erlagga för nu ifrågavarande upplåtelse, uppgår efter de beräkningsgrunder, som tillämpats i förenämnda upplåtelse, till 25 kW.

Departementschefen

Den av vattenfallsstyrelsen nu föreslagna överenskommelsen mellan styrelsen och Stora Kopparbergs Bergslags AB beträffande äganderätten till vissa delar av Båthusströmmen i Sörälven bör ses som ett komplement till den av 1954 års riksdag godkända uppgörelsen mellan dessa båda kontrahenter avseende vattenområdet i Österdalälven i Särna och Idre socknar. Äganderättstvisten har i båda överenskommelserna lösts på samma sätt och det vederlag för utarrenderingen av servitutsrättigheterna, som tillerkänts kronan, har beräknats efter samma grunder som i den tidigare uppgörelsen. Jag tillstyrker därför styrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. medgiva att kronans anspråk på äganderätt till berörda vattenområde i Sörälven må eftergivnas mot att i gengäld servitutsrättigheter av den omfattning, som vattenfallsstyrelsen föreslagit, tillerkännes kronan,

II. bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna, att de av kronan sålunda förvärvade servitutsrättigheterna må upplåtas med nyttjanderätt till Stora Kopparbergs Bergslags AB på de villkor, som vattenfallsstyrelsen förordat.

Till vad föredragande departementschefen under punkterna 1:o—10:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämmer, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Kahm